12.5.2020

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HE 17/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kesäkuussa 2020 voimaan tuleva uusi tieliikennelaki (729/2018) hyväksyttiin eduskunnassa elokuussa 2018 hallituksen esityksen (HE 180/2017) pohjalta. Uudella tieliikennelailla kumottiin vanha tieliikennelaki (267/1981). Valiokunnan käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä (HE 17/2020) (*tieliikennelain korjauspaketti*) ehdotetaan useita muutoksia uuteen tieliikennelakiin.

Matkailu- ja Ravintopalvelut MaRa ry on antanut 25.3.2020 lausunnon eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle moottorikelkkareittejä ja hyväksytyn suojakypärän käyttöä koskeviin säännöksiin.

Eduskuntakäsittelyn aikana on havaittu, että uudella tieliikennelailla on muutettu säännöstä, joka koskee lasten kuljettamisesta satulamallisella istuimella varustetussa ajoneuvossa. Sääntelyn muuttamisesta ei ole tehty vaikutusarviointia ja se voi pahimmassa tapauksessa johtaa siihen, että iso osa ohjelmapalveluyritysten kelkkasafareilla käyttämästä kalustosta tulee lasten ja perheiden kuljettamiseen soveltumattomaksi. MaRa antaa tästä syytä aiempaa lausuntoaan täydentävän lisälausunnon eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

1. Lasten kuljettaminen satulamallisessa ajoneuvossa

Vanhan tieliikennelain 88 a §:n 4 momentin mukaan ohjaustangolla ja *satulamallisella istuimella varustetussa ajoneuvossa lasta saa kuljettaa ainoastaan, jos lapsen paikallaan pysyminen voidaan luotettavasti varmistaa.* Lapsen kuljettamiseen muulla ohjaustangolla varustetulla ajoneuvolla sovelletaan henkilöautoa koskevia säännöksiä (30.12.2015/1610).

Vanhan tieliikennelain momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa todettiin, että ”Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, johon otettaisiin yleisperiaate velvollisuudesta varmistaa lapsen paikallaan pysyminen, kun lasta kuljetetaan ohjaustangolla ja satulamallisella istuimella. Käytännössä kuljettamiseen sovellettaisiin samoja turvallisuusvaatimuksia kädensijoista ja jalkatuista riippumatta onko kyse moottoripyörällä kuljettamisesta vai maastoajoneuvosta. ”

Lain säännöstä on sovellettu myös moottorikelkkailussa. Jos moottorikelkkasafareilla moottorikelkkaan kytketään istuimin varustettu reki, niin säännöstä on katsottu sovellettavan myös tähän yhdistelmään.

Ohjelmapalveluyritysten kuljettaessa moottorikelkan reessä lapsimatkustajia varmistetaan aina se, että he pysyvät paikoillaan kuljetuksen aikana. Pienet lapset istuvat reessä aikuisen vieressä. Lapset istuvat reessä samoilla istuimilla kuin aikuisetkin. Reessä on tämän lisäksi kädensijoja yms., joista lapset voivat pitää kiinni kuljetuksen aikana. Aivan pienet sylilapset istuvat aikuisen sylissä.

Kuljettaminen on tapahtunut vanhan tieliikennelain sääntöjä noudattaen eikä mitään turvallisuusriskejä perheiden kuljetuksissa ole ilmennyt. Lapset ovat pysyneet paikoillaan kuljetusten aina. Ohjelmapalveluyritysten turvallisuuskäytänteet ja johtaminen ovat myös yrityksiä valvovan Tukesin mukaan hyvällä tasolla.

Uuden tieliikennelain nojalla Alle 135 senttimetriä pitkän lapsen kuljettamiseen ohjaustangolla ja satulamallisella istuimella varustetussa ajoneuvossa on käytettävä lapsen kuljettamiseen soveltuvaa istuinta tai lasten turvalaitetta." (Tieliikennelaki 94 § 4 momentti). Hallituksen esityksen (180/2017) mukaan momentti korvaisi vuoden 2016 alusta voimaan tulleen säännöksen, jonka mukaan ohjaustangolla ja satulamallisella istuimella varustetussa ajoneuvossa lasta saa kuljettaa ainoastaan, jos lapsen paikallaan pysyminen voidaan luotettavasti varmistaa. Nykyisen lain sanamuoto on epämääräinen ja sitä on tarpeen tarkentaa.

MaRa toteaa, että lakia on tältäkin osin muutettu vanhasta tieliikennelaista ilman asianmukaisia vaikutusarvioita. Selvittämättä on jäänyt se, miten lain muutos vaikuttaa ohjelmapalveluyritysten toimintaan niiden kuljetettaessa lapsia moottorikelkkasafarilla moottorikelkan perään kytkettävän reen kyydissä. Huomioimatta on jäänyt myös se, miten lain muutos vaikuttaa tavallisten moottorikelkalla liikkumisesta riippuvaisten perheiden elämään. Lain muuttamisen tarvetta on ainoastaan perusteltu sillä, että nykyinen sääntely olisi epämääräinen. Toteamatta on jäänyt se, että nykyinen säännös on joustava ja mahdollistanut erilaiset ratkaisut lasten kuljettamisessa.

MaRa toteaa, että uudessa tieliikennelaissa ei ole määritelty, mikä on *lasten kuljettamiseen soveltuva istuin*. Varteenotettavana riskinä on, että ohjelmapalveluyritysten hankkimat reet tulevat lasten kuljettamiseen soveltumattomaksi, jos vaaditaan, että reessä pitäisi olla nykyisten istuimien lisäksi erityiset lasten istuimet.

Laki valvova viranomainen (poliisi) ei vielä tiedä miten lakia tulkitaan ja asiasta odotetaan poliisihallituksen ohjetta. Jos säännöstä tulkitaan tiukasti, niin soveltuva istuin on sellainen, jossa lapsi ei pääse liikkumaan ja lapsi on kiinnitettynä ajoneuvoon (kuten autojen turvaistuimet tai -kaukalot). Tämä tarkoittaisi, että lasten kuljettaminen moottorikelkkojen reessä kävisi käytännössä nykykalustolla mahdottomaksi.

Uuden tieliikennelain sääntely voi johtaa siihen, että moottorikelkkasafareita järjestävät yritykset menettäisivät asiakaskunnastaan erittäin tärkeän asiakaskunnan eli lapsiperheet, joissa on pieniä alle 135 cm pituisia lapsia. Tästä aiheutuisi yrityksille mittavia tulonmenetyksiä.

MaRa huomauttaa, että ohjelmapalveluyritykset ovat menettäneet koronaepidemian takia myyntinsä koko keväältä 2020. Tuleviin kausiin kohdistuu merkittäviä epävarmuustekijöitä etenkin ulkomaisten matkailijoiden määrän suhteen. Ohjelmapalveluyritykset eivät kestä lainsäädännön muutoksia, jotka lisäisivät niiden kustannuksia tai vaikeuttaisivat niiden liiketoimintaa.

On lisäksi otettava huomioon, että tieliikennelain 94 §:n 4 momentilla voi olla odottamattoman suuria ja kielteisiä vaikutuksia tavallisten perheiden arkeen, jotka käyttävät arjen liikkumisessaan moottorikelkkoja. Perheiden arki muuttuu merkittävällä tavalla hankalammaksi, jos aikuinen ei voisi enää ottaa lasta moottorikelkan kyytiin (lapsi istuu tukevasti esimerkiksi aikuisen edessä) tai lapsia ei voisi kuljettaa perheiden käytössä olevassa reessä, kun laki vaatii, että reessä on oltava lapselle soveltuva istuin tai turvalaite.

Edellä todetulla perusteella MaRa vaatii, että tieliikennelain 94 §:n 4 momenttia muutetaan vastaamaan vanhaa tieliikennelakia, jonka mukaan satulamallisessa ajoneuvossa lasta voidaan kuljettaa, jos lapsen paikallaan pysyminen voidaan varmistaa. Vanhan tieliikennelain mukainen sääntely takaa sen, että ohjelmapalveluyritykset voivat kuljettaa perheitä ja lapsia nykykäytännön mukaisesti moottorikelkkojen reessä.

MaRa toteaa, että moottorikelkkailussa lasten kuljettamista koskevan vanhan tieliikennelain sääntelyn ei ole todettu aiheuttaneen turvallisuusriskejä.

Kunnioittavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Kai Massa
lakimies, varatuomari

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 800 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.